

# ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar  
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.



Redactor: L. Ghergariu.

## Preocupări.

### Cultivarea sentimentului religios.

Școala primară nu are menirea de a da elevilor numai instrucțiunea necesară, ci ea trebuie să le facă cel puțin în aceeași măsură și educația religioasă, morală, patriotică etc. Și chiar în acest punct greșește școala. Este o greșală generală, că ea se preocupă prea mult de instrucțiune și prea puțin de educațiune. Ar trebui să se știe, că educațiunea este cel puțin așa de importantă ca și instrucțiunea, și așa ele ar trebui să progreseze paralel întregindu-se reciproc una pe alta, ca să poată da societății oameni întregi și caractere tari, cari numai prin o bună educațiune se pot forma.

Școala de azi preocupându-se numai de instrucțiune și punând la o parte educațiunea, își face numai de jumătate datoria. Rezultatele acestei munci unilaterale le putem vedea la tot pasul în viață, manifestându-se în atâtea fapte așa de puțin demne de aceia, dela cari provin.

Intre semintele pe cari trebuie să le cultive școlile de toate gradele, locul cel dintâi îl ocupă sentimentul religios și moral. Dacă în trecut s'a făcut așa

de puțin în această direcțiune, trebuie ca în viitor să se repare greșala, fiindcă un învățământ, care nu are la bază cultivarea acestor două sentimente, poate deveni primejdios dacă nu chiar fatal pentru legea și neamul nostru. Ceea ce vom neglija noi, vor exploata alții dar nu în interesul, ci în detrimentul nostru. Sunt așa de dese încercările de seducere din partea diferitelor secte dușmanoase și iridentiste și de multe ori cu rezultat. Imprejurare care trebuie să ne indemne și pună pe lucru. Cei chemați să vegheze și să muncească.

Astăzi trăim alte timpuri cu alte indatoriri. Trebuie să rupem cu indiferentismul tradițional, altcum ne putem prăpădi.

Religiozitatea și moralitatea se pot răsădi în sufletul elevilor prin predarea religiunii, conducerea lor la biserică, cântări, rugăciuni, societăți religioase etc.

Religiunea trebuie predată cu multă grijă, regulat și efectiv. Știm din experiența, că în cele mai multe școli se predă neregulat și superficial de către cei chemați. Urmarea e: muncă rea cu rezultat slab. Cum s'a făcut în trecut nu mai merge în viitor. Se cere deci delăturarea nepăsării și schimbarea procedurii rele de până aci și înlocuirea ei cu alta mai bună, după care vom putea realiza rezultatele dorite.

Se va schimba fondul și forma predării religiunii în școala, așa fel ca să încalzească sufletul și să poată răsădi, cultiva și întări însuși sentimentul. Nu se va apela numai la memorie, cum se făcea până aci, în credința greșită, că materialul bine mehanizat produce sentimentele. Este mai cu folos să predăm material puțin și bine și să producem și cultivăm sentimente multe, decât invers.

La predare se vor întrebuița toate mijloacele, cari pot asigura un rezultat bun, precum: cărți didactice bune, icoane, istorioare morale și alte lecturi, aplicarea cunoștințelor, discutarea exemplilor din viață, ținuta propunătorului corectă și demnă de obiectul ce predă, modul de tratare cu elevii etc.

Dupăce s'au produs sentimentele, să nu le lăsăm să adoarmă și apoi să dispară, ci să le punem în aplicare și deprindem prin diverse fapte. Altfel credința fără fapte este moartă.

Școala singură nu va putea duce în deplinire această muncă grea, ci va lucra mână în mână cu familia și societatea, pe cari le va pregăti și indemnă la muncă comună.

Sentimentele aceste nu se vor cultiva numai în timpul cât copiii sunt elevi de școală, ci și după ce vor termina cu școala și mai cu seamă atunci, când încep ispitele, ca să nu rămână fără sprijin și povățuitor în cele mai grele împrejurări din viață.

Dacă poporul nostru nu este mai bun și mai religios decât cum îl credem, să nu ne mirăm. Ii lipsește educația. Dacă era mai bine educat, ar fi și el mai bun.

Alte popoare pun mai mare grijă pe educația religioasă și este natural, ca și rezultatele să fie mai bune. Să o facem și noi și să nu uităm, că cine nu seamnă, nu poate secera.

*I. Mango.*



## Cinematograful și patefonul ca mijloc de propagandă culturală

Deviza învățătorului român întotdeauna, dar mai ales dela unire și până azi a fost și este munca nepregetată pentru ridicarea poporului la o cultură cât mai înaltă, la o cultură cât mai reală.

Învățătorul român fiind convins, că civilizația modernă a popoarelor este baza cea mai puternică a existenței lor și că fără știință și cultură un popor nu poate înainta, s'a folosit de toate mijloacele de cari a dispus, ne cunoscând nici un fel de oboseală; pentru ajungerea cât mai repede a scopului el a muncit din zi în noapte atât în școală, cât și afară de școală contribuind în modul aceasta la deșteptarea și luminarea poporului român. Mulțumită acestei activități, după zece ani de viață liberă și muncă continuă, putem înregistra progresul intra și extra școlar aici la noi în județ cu deplină satisfacție sufletească. Așa cred eu.

Unul dintre mijloacele cele mai puternice și mai acomodată pentru cultivarea poporului nostru dela sate, sunt »Cercurile culturale«, cari în județul nostru ș-au început activitatea încă pela anul 1921—22. Spiritul de inițiativă a Revizoratului școlar care și-a pus tot obolul său pentru organizarea acestor focare de cultură încă înainte de a se fi făcut și organizat în alte județe — merită toată lauda și recunoștința noastră și a poporului din județul Sălaj.

Indrumările clare, precise și binevoitoare ale Revizoratului, au contribuit foarte mult la munca tihnită a bietului învățator dela sate, care a fost îmbărbătat, recunoscându-i-se munca grea și obositoare. Învățătorul sălăjan a avut în superiorii săi — adevărați și sinceri sfătuitoari, oameni cu tragere de inimă cătră tagma pe care o conduc. Și mai înainte de toate oameni ai datorinței și disciplinei. Legătura armonioasă între Revi-

zorată și dăscălime, modelul de disciplină ce domnește între dăscălime, avântul cu care se ști arunca în luptă pentru binele neamului fiecare dintre cei chemați ne-a pus în ceea ce privește progresul în fruntea multor județe.

Prin conferințele ținute în acești ani am căutat să arătăm poporului nostru dela sate rostul școalei, binefacerile învățaturii, demonstrându-le tot atunci cauzele și obstacolele în urma cărora n'a putut ține pas cu alte neamuri S'a vorbit despre originea neamului românesc, despre luptele purtate pentru apărarea credinței, limbei și independenței, despre ascultarea și supunerea de legi și conducători, iubirea de patrie, despre, unire, cântecele și portul românesc, despre limbă, despre credința în Dumnezeu, faptele bune etc.

Dacă prin aceste conferințe am putut atrage lumea dela sate în jurul nostru, care din an în an se interesează tot mai mult de aceasta școală unde ea primește învățături atât de minunate, deschizindu-i-se sufletul pentru acțiuni, cari cu timpul îl vor ridica pe calea cea mai sigură a progresului este în interesul nostru, a dăscălimei — ca și de aci înainte să ne dăm silința și să încercăm a face din conferințele cercurilor culturale focare de cultură tot mai interesante.

Adevărat e că cu cât conferențiarul va fi mai dextru în expunerea conferinței sale, cu cât va ști el desfășura toate puntele conferinței sale mai precis, mai frumos și mai intuitiv cu atât va influența mai mult asupra auditorului și conferința va avea mai mare rezultat. Este necesar în acest scop, întocmai ca și la desvoltarea unei lecturi în fața băeților, de mijloace intuitive. Cele mai acomodate mijloace intuitive ar fi «Cinematograful și patefonul».

Cu cât interes n'ar asculta bunăoară țaranul o conferință de «Frumusețile și bogățiile țării noastre» când aceasta conferință ar fi însoțită de proiecțiuni cinematografice. Ce urme ar rămânea în mintea țaranului nostru punându-l să contempleze de. ex. Negoiul, Valea Trotușului, minele de sare, petroliferele,

lacurile, apele și marea țării noastre etc., etc? Ce idei frumoase și câtă mândrie națională nu s'ar naște în sufletul poporului nostru când de ex. s'ar arăta prin o conferință, râvna depusă de acei bărbați. ai neamului, cari pentru realizarea unui bine, a unui progres s'a jertfit pe sine: cum a fost pe terenul aviației neuitatul Vlaicu și care la 1911 cu ocazia adunării generale a Astei pe Câmpia Libertății-acolo unde la 1848 marele Bărnuțiu a vorbit celor 40.000 de Români despre libertate, — a făcut furoare, sburând cu aeroplanul inventat de sine asupra sutelor de mii de români, adunați din toate unghiurile țării. Câtă discuție nu s'ar naște în familii; acolo unde membrii ei au luat parte la conferința «Incoronarea celui dintâiu Rege al tuturor Românilor», ori luptele pentru, întregirea neamului etc., etc. dacă toate acestea le-ar fi arătate și prin film cinematografic.

Iată pe scurt rolul însemnat al cinematografului în propaganda culturală la sate.

Un alt rol tot atât de însemnat ar avea și patefonul și fiindcă costul lui e cu mult inferior cinematografului, n'ar trebui să lipsească nici unui Cerc. cultural.

Cum ne-am folosi de patefon in propaganda culturală ?

Abstrăgând, că patefonul l-am folosi numai cu ocazia diferitelor conferințe, el se poate întrebuița între conferințe ori când.

Mai acomodat ar fi atunci, când se vorbește de cântecele românești. Ce frumos și interesant ar fi de ex. când conferențiarul ar arăta tot focul și jalea de care a fost pătruns românul în urma suferințelor sale și pe cari dânsul le-a manifestat prin cântecele și doinele sale de o rară frumusețe, ca apoi conferențiarul să dea drumul unei plăci, cu cântecul «A plecat moțul țară» și pe «Dealul Feleacului» ori arătându-i cum doinește românceța când e plină de dragoste :

Du-mă bade și pe mine  
Unde mergi în țări străine.

Fă-mă peană'n clopul tău  
Ca să te umbresc mereu.  
De ți-a fi bade rușine  
Fă-mă brău pe lângă tine  
Ca să nu mă vază nime.  
De ți-a părea brăul greu  
Fă-mă lumină de său  
Și mă pune-n sânul tău.  
De-i vedea că mă topesc  
Sufală să mă răcoresc, etc.

Dar cântecele de veselie unde românul își arată toată dragostea și vioiciunea sa. Coruri, declamări, vorbiri chiar nu ar mișca oare inima și sufletul celor ce le-ar auzi cu urechile lor?

Atâtea doine scumpe de pe Târnave, Mureș, din Moldova și din toate provinciile românești până și din depărtata Macedonia s'ar putea cânta poporului din părțile noastre cu ajutorul patefonului. Library Cluj

Prin patefon pe lângă că am stârni interesul, dar am desvolta și gustul de cântat și sunt singur că unele din acestea cântări ar fi învățate chiar cu ocazia sedinței Cerc. cultural. Prin patefon am mai face și legătura între cântăreții noștrii mai de seamă și popor. Corurile lui Vidu, Dima, Muzicescu, Mureșanu reproduse prin patefon ar influința mai mult de cât cea mai bună conferință.

Prin patefon și cinematograf am mai desvolta în poporul nostru dela sate dragostea și interesul față de invențiile moderne, le-am face cunoscut foloasele lor, căci de și cinematograful și patefonul sunt inventate de mult, totuși majoritatea poporului nostru dela sate habar n'are de ele.

Să ne folosim deci de acestea două mijloace acoodate în propaganda noastră culturală, să facem tot ce se poate pentru ridicarea neamului nostru. Să jertfim chiar pentru dânsul și dacă am rămas aproape numai noi dascăli la rudă, să ne opintim pentru a duce mai departe carul românizmului. Numai așa vom

fi adevărați pioneri ai culturii românești și sinceri îndrumători ai poporului.

Scriind aceste șire nu pot să nu-mi reamintesc de cele scrise de unul dintre cei mai de seamă scriitori români O. Goga, care în anul 1907 sub influența împrejurărilor grele de atunci între altele spunea:

»Mă poartă gândul la satele noastre.

Mă gândesc la acea căsuță cu umeri gârbovi, cu acoperișul slăbănogit, cu grinzile mâncate de cari. Printre fereștile înguste se prelinge o rază de soare și cade pe chipul tras al unui tânăr, care spune din carte celor 70 de copii. Cât de jalnică și cât de frumoasă e povestea acestui tânăr cu fața ostenită. Cuvântul lui de dascăl sărac și necăjit dă minților plăpânde botezul înțelepciunii. Când îl vom perde pe el, atunci am îngropat credința noastră de mai bine. Atunci nu mai este duh între păreții îmbătrâniți ai acelei căsute. A mai cămas o hurubă bună de foc.

Atunci nu mai sămânăm sămânța și nu mai putem aștepta seceriș.

Atunci ne-a biruit războiul«.

\* \* \*

Sunt 21 ani de atunci. Gândul ne poartă tot la satele noastre. Timpurile însă s'au schimbat. Din căsuțele mici cu ferestrele înguste au răsărit ziduri mari și multe prin a căror ferești razele soarelui străbat din abundență-luminând ce e drept tot chipul tras al unui tânăr care spune celor 70 copii, cum a fost odată și ce are să mai fie. E chipul cu fața ostenită a dascălului tot sărac dar care în avântul lui de apostol al neamului a uitat suferințele trecutului. Privirile lui sunt țintă înainte, tot înainte spre mărirea și fericirea scumpului nostru popor.

Să semănăm sămânța, ca să putem aștepta seceriș și astfel să câștigăm războiul si'n a doua etapă.

Jibou, la 10 Ianuarie 1928.

*Dumitru Ilea.*



## Chestiuni didactice.

### Jean-Jecques Rousseau la Dijon.

J. J. Rousseau, celebrul scriitor și eminentul pedagog, acest mare și neîntrecut poet al naturii, printre multele și faimoasele sale călătorii nu lipsite de aventurii și de interesante peripeții, s'a oprit incidental și la Dijon.

Mergând să viziteze pe amicul său Diderot, marele enciclopedist de mai târziu, care se găsea arestat la închisoarea din Vincennes — pentru că îndrăsnise să critice moravurile și să protesteze energie contra abuzurilor scandaloase ale timpului și mai ales pentru că, avu curajul să publice vestita »Scrisoare asupra orbilor«, — Rousseau ceti întâmplător în revista *Le Mercure de France* un concurs al Academiei de Dijon. Un însemnat premiu era pus în vedere a învățatului, care avea să rezolve mai bine problema:

*„Dacă restabilirea științelor și a artelor a contribuit la purificarea moravurilor“.*

Rousseau, care la anul 1750 avea deja 38 ani, deși necunoscut încă în lumea literelor și a savanților se hotărî totuși să participe la acest concurs. Oratorul care întreprinse în viața sa tot feiul de meserii și care nu urmase studii academice serioase reușise prin lectură ca autodidact, iar prin călătorii ca fin și profund observator, să-și câștige nu numai o aleasă cultură generală, ci și multe cunoștințe solide în materie sociologică și filosofică chiar. Numai astfel se explica clasicismul, frumuseța stilistică și rara elocvență a discursului prezentat de Rousseau, care atât ca formă cât și ca fond, a avut darul să satisfacă toate așteptările academicienilor. Premiul binemeritat l-a scos numaidecât din obscuritate la lumină. Dacă discursul a fost foarte viu comentat, câteodată criticat cu as-

prime sau cu reavoință, cert e, că numele lui Rousseau în scurt timp s'a impus pretutindenea atât la prieteni, cât și la adversari.

Poate că acestui eveniment, care în orice caz l-a încurajat, se datorește vasta și fecunda activitate literară a remarcabilului teoretician genevinez.

Patru ani mai târziu, Rousseau iea parte la un nou concurs publicat de aceeași academie. De data aceasta problema era pusă astfel: Să se afle *care este originea și cari sunt cauzele inegalității între oameni*. Noul discurs al lui Rousseau, deși nepremiat, a atras asupra sa atenția multor erudiți și a servit de un excelent izvor pentru o lungă și aprinsă polemică.

În cele de mai jos reproduc două mici fragmente din discursurile amintite.

»Luxul merge rareori fără știință și artă și nici-odată acestea nu merg fără el. Știu că filosofia noastră, totdeauna fecundă în maxime singulare, pretinde, contra experienței tuturor secolilor, că luxul face splendoarea Statelor: dar după ce va fi uitat necesitatea legilor, cari reglementează luxul, va mai cuteza ea (adeca filosofia) să mai nege încă, că bunele moravuri n'ar fi esențiale duratei împărățiilor, și că luxul n'ar fi diametral opus bunelor moravuri ?

Și în continuare :

Fiecare artist vrea să fie aplaudat. Elogiile contemporanilor săi formează partea cea mai prețioasă a recompenselor sale. Ce va face deci el, pentru a le obține, dacă are nenorocirea să fie născut la un popor și în timpuri când savanții deveniți la modă au pus o tinerime frivolă în stare să dea tonul ; unde oamenii și-au sacrificat gusturile tiranilor libertății lor ; unde unul dintre sexe neîndrăsnind să aprobe decât ceea ce e proporționat lipsei de curaj a celuilalt, lasă să cadă capo-doperile poeziei dramatice și desconsideră prodigioasele armonii ? Ce va face Domnilor ?

Va coborî geniul său nivelului secolului său și-i va plăcea mai mult să compună opere comune, pe

cari să le admire lumea în viața sa, decât minuni (opere rari), pe cari oamenii le-ar admira mult timp după moartea sa. . . .

Nu ne putem gândi asupra moravurilor, fără să ne placă a ne reaminti imaginea simplității primelor timpuri. Un frumos râu, împodobit numai de mâinele naturii înspre care ne întoarcem fără încetare ochii și de care ne simțim îndepărtați cu regret. Când oamenilor nevinovați și virtuoși le plăcea să aibă zeii ca martori în acțiunile lor, ei locuiau împreună sub aceleași colibe, dar numaidecât deveniți răutăcioși se scăpară de acești incomozi spectatori (zeii) și-i alungară în mărețele temple. Însfârșit îi fugăriră și de aici, ca să se stabilească ei înșiși în locul lor, sau cel puțin templele zeilor nu se mai deosebiseră de casele cetățenilor. Aceasta fu culmea depravării și viciile nu fuseră niciodată mai avansate, decât atunci când se văzură, ca să zicem așa, susținute la intrarea palatelor celor mari, pe coloane de marmură sau gravate pe stâlpi corinthici.»

(Discurs asupra științelor și artelor.)

»Câta vreme oamenii se mulțumiră cu colibe lor rustice, sau se mărginiră a-și coase hainele lor cu spini sau cu os de pește, a se împododi cu pene și felurite scoici, a-și vopsi corpul cu diferite culori, a perfecționa ori a înfrumseța arcurile și hârzile lor, a făuri cu pietre ascuțite luntrile pescarilor sau oarecari neîndemânatic instrumente de muzică; cu un cuvânt câtă vreme ei nu se îndeletniciră decât cu lucrurile pe cari le putea face unul singur, decât cu artele cari n'aveau nevoie de concursul mai multor mâini, ei viețuiră liberi, sănătoși, buni și fericiți, atât cât puteau să fie prin natura lor și continuară a se bucura între ei de binefacerile unui comerț îndeependent: dar din momentul, când omul avu lipsă de ajutorul altuia, îndată ce observară că era folositor să aibă unul singur provisiuni pentru doi, egalitatea dispăru se introduce proprietatea, munca devine necesară, și vastele poduri se schimbară în câmpii răzătoare cari

trebuiau stropite cu sudoarea omului și în cari văzurăm numaidecât sclavia, germenul mizeriei care creștea cu secerișul» . . .

(Discurs asupra originii inegalității.)

Rousseau profesează idea, ca omul ar fi bun și fericit dela natură dacă societatea cu luxul și modele ei exagerate, dacă științele și artele n'ar influența în mod defavorabil și păgubitor asupra lui. Mulți au crezut că Rousseau predică reîntoarcerea la o eră primitivă și sălbatică cât mai îndepărtată de cea actuală, printre cari Palissot și chiar Voltaire, dupăcum aceasta cercetătorilor superficiali le pare arezulta din cele două discursuri pomenite. Autorul a protestat însă energic contra acestor fel de interpretări și a demonstrat cu puternice argumente necesitatea unei concilierii între civilizație și primitivitate. Cu altă vorbă Rousseau ar fi dorit ca oamenii instruiți și civilizați de azi să păstreze virtuțile strămoșești și să se lapede de apucăturile corupte dela modă, cari sunt păgubitoare intereselor lor, săpând în acelaș timp și mormântul generațiilor viitoare.

Aceeași idee nobilă și umanitară formează baza lui *Emil*, operă unde autorul arată care ar trebui să fie educația viitorului cetățean — ca acesta să fie ai vrea fericit, în *Noua Heloisă*, unde ni se prezintă un simplu și curat ideal pentru regenerarea familiei, apoi *Contractul Social*, în care Rousseau proclamă principiul suveranității poporului, prin care s'ar putea reconstitui societatea pe o bază mai solidă și mai durabilă.

. . . Frumoase teorii în secolul al XVIII-lea! Ce tristă realitatea în secolul al XX-lea . . .

Dijon, la 8 Februarie 1928.

*George Matieșanu.*

## Viața școlară internă în școala primară din Germania

(Urmare II.)

Socoteala în clasa II-a se face numai oral și ajung până la 100. În cursul anului, când copiii scriu bineșor cu litere germane, se începe scrierea și citirea literelor latine, mergând deja mai ușor și mai repede. Materialul istoric în aceasta clasă cuprinde legende, mituri, poveștile cetăților, eroilor ca și la noi. Despre instrucțiunea geografică chiar în clasa I-a poate fi vorbă, când se fac excursiuni cu copiii în toate părțile orașului, satului, când cercetează toate colțurile din împrejurul acestui oraș sau sat, cutreerând pădurile, suindu-se în vârful muntelui, scăldându-se în râuri, bălți etc. După excursiune, copilul își face în școală o schiță pe tablă — cu desemnurile lui simple — despre ținutul văzut. La instrucțiunea geografică se folosesc de un mijloc expeditiv, numit „Sandkasten“ (ladă cu nisip). În care copilul își formează ținutul cunoscut cu toate înălțimile lui, văile apele, pădurile, drumurile, liniile căilor ferate, localitățile etc. căutând legătura între cauză și urmare, ceea ce e bază cunoștinței geografice. Ar fi foarte bine și recomandabil să se introducă și la noi acest mijloc expeditiv și eștin la instrucțiunea geografică, mai ales din punct de vedere a arătării reliefului. Lecțiile științelor naturale numai în vreme foarte urâtă se țin în școală, când însă colecțiunile cele diferite și atât de bogate înlocuiesc natura liberă. Totuși când e posibil, elevii sunt conduși afară și acolo li-se arată obiectul tratat unde e produs de natură. În clasa III-a din aritmetică învață cele 4 operațiuni în scris în cerc. num. 100. Dintre obiectele limbei se cultivă mai ales conversația, compunerea etc. Gramatică se face foarte puțină, vorbirea corectă nu se bazează pe știința gramaticală ci pe simțul limbistic, în serviciul căruia sunt obiectele amintite mai sus. Se zice: gramatica nu e unealta ci scopul lim-

bii, care se va rezolvi din științele limbii în clasele superioare sau în școala secundară. Din geografie în cl. III-a învață provincia respectivă. Predarea noțiunilor geografice se face nu numai cu ajutorul desemnurilor, schițelor, lăzilor cu nisip etc. ci elevii se conduc afară, la fața locului, neconsiderând nici oboseala nici cheltuielile. Din materialul istoric în aceasta clasă propun istoria provinciei respective, pentru că toate provinciile germane, care erau — până la marele războiu franco-german — niște țărișoare independente una de alta, cu o evoluție liberă, își au istoria lor proprie. În cl. IV-a din aritmetică învață fracțiunile, din geografie țara, din istorie tot istoria neamului german. Obiectele științelor naturale sunt prețuite mai cu seamă. Copilul german e fiul naturii libere și nu se poate o pedeapsă mai strictă decât a nu-l duce la excursiunea de p. m. Excursiunea e pentru copilul german pâinea de toate zilele, sacul de spate și bățul cu cuie s'a contopit cu fizionomia sa. Parola junimei germane este: excursie și iarăș excursie! Patria împlinește acest dor fiilor săi, înființând în diferite colțuri ale țării — mai ales în ținuturile mai romantice — adăposturi pentru excurzioniști, cari doresc să petreacă mai mult timp acolo, venind dela un loc mai îndepărtat. Aceste adăposturi s'au făcut mai mult în cetățile cele vechi, cari domnesc aceste ținuturi minunate din vârfurile munților și cari ne-ar vorbi atâta despre secolele trecute. În aceste adăposturi sunt bucătării și dormitoare pentru grupe mai mari de excurzioniști. O excursie mai mare este condusă de un învățător sau profesor. Aceste excursiuni, afară de a face lecțiuni științifice, — sunt legate de diferite sporturi. Din cl. IV-a copilul poate să se înscrie la o școală secundară; dacă nu, urmează cursul superior la școala primară, care cuprinde tot 4 cl. ca și cel inferior. În aceste clase se continuă și se completează materialul început în cursul inferior, din domeniul culturii generale. Scopul final al acestui curs este ca și la noi, dezvoltarea învățământului practic utilitar, considerând viitorul elevului într'un stat industrial. În sufletul copilului se sporește iubirea și aplicarea la meserie. E îmbucurător că mer-

sul învățământului nostru superior-primar este în calea către învățământul superior-primar german. Atelierele cele diferite pe lângă școlile primare germane sunt provăzute nu numai cu instrumentele cele mai necesare ci și cu mașini moderne. În cursul superior al școalelor prim. germ. s'a înfăptuit școala activă. Elevii, să fie văzuți ori unde, la orele de lecție ori în ateliere, lucrează, fac singuri, sunt în activitate. Învățătorul e un simplu observator, un punct mut, a cărui glas se aude numai rar. Din aritmetică copiii înșiși sunt provocatorii dând unii altora probleme de rezolvit; la lecție de geografie sunt la lada de nisip să formeze relieful ținutului respectiv, ori să-l deseneze în caiete cu cretele colorate; la lecția chimiei fiecare își are retorta sa sau o țevă de probă pentru a face mestecările; la lecția de fizică ei conduc mașinile și ei află regulile științifice. E foarte interesantă o vizită la lecțiile istoriei sau literaturii în clasa I-a. II-a (VIII—VII). Un elev se scoală și reproduce lecția. Apoi va fi tratată din partea elevilor. Se pun diferite întrebări de către elevi la care răspunde și unul și altul după părerea lui. De ex. ce a fost cauza sau urmarea războiului; cum era starea culturală a poporului respectiv; ce a pricinuit revoluția etc. Din literatură la fel. Un elev reproduce o strofă din poezie sau o bucată în proză și apoi se pertractează din toate punctele de vedere, de ex. între ce împrejurări a scris autorul acest lucru; sub ce impresie; ce înțelege sub această expresiune; în ce constă frumusețea poezic etc. De multe ori se face o discuție violentă care se termină cu vorba decizivă a învățătorului. Materialul pentru clasele inferioare este mai redus decât la noi, dar la cele superioare — fiind 4 clase — întrece materialul cursului sup. al nostru. Pentru cei cari au terminat cele 8 clase și mai vreau să urmeze încă un an, există un curs pentru absolvenți. Să vizitezi un atelier când lucrează în el o întreagă clasă, e o priveliște cum nu se mai poate! Toți fără jachetă cu mânecile suflecate, cu șorț! Conducătorii atelierilor sunt oameni tehnici. Asemenea, foarte interesante sunt bucătăriile de model pentru fetele claselor superioare. Aceste bucătării, cari se găsesc în



edificiul școlar, sunt instalate modern și sub conducerea unei învățătoare. Fetele clasei, care e la rând, merg la ora 10—11 a. m. în bucătărie și sub supravegherea conducătoarei încep să gătească prânzul. La ora 12—1 masa e gata și prânzul gustos va fi mâncat de tinerele bucătărese, acolo în bucătărie, la mesele acoperite cu mușama. În aceste bucătării se află toate vasele trebuincioase pentru gătitul mâncărilor precum și serviciul de masă. Gurătenia în aceste bucătării nu lasă nimic de dorit.

După prânz ele spală vasele și serviciul de masă, fac ordine și merg după treaba lor. Cheltuielile bucătăriei se acoperă din sumele bugetare școlare. Alimentele se procură de către eleve sub controlul învățătoarei. În serviciul educației și instruirii sunt lecțiile cu cinematograful și cu mașina de proiectare, societăți de lectură, biblioteci, teatre pentru copii, diferite cluburi pentru sport, coruri etc. În orașe sunt învățători specialiști pentru cânt, alții pentru desen, gimnastică, pentru sporturi etc.

În acest loc aș dori să vorbesc ceva și despre școlile de pădure. Aceste școli s'au înființat în jurul orașelor, în pădure. Scopul lor este să dea copiilor din orașe când și când o recreație bună, săli de inv., pe lângă ele o bucătărie, sufragerie și dormitoare. Toate acestea sunt curate și provăzute cu cele necesare. Clasele școlilor orașenești vin afară alternativ, câte una sau două, după numărul sălilor școalei din pădure, pe un timp de o lună. Clasa vine cu învățătorul ei și prelegerile se continuă în timpul foarte urit în sala de inv. Când se poate, se țin afară, în aer liber și proaspăt, în tovarășia copacilor și păsărilor. Copiii rămân afară întreaga lună, acolo mănâncă și dorm. În bucătărie sunt servitoare cari afară de a găti mâncările, spală și rufele elevilor. Acest timp copii îl petrec adevărat la sânul naturii libere.

De aceste școli se deosebesc alte școli, numite școli cu sanatoriu. Aceste sunt înființate tot în pădure, pentru copiii bolnăvicioși, cari se bucură de un statornic tratament medical. Ca să nu piarză tot timpul școlar, învață



și ei ceva, dar lucrul de căpățenie este sportul.

În atât am cuprins experiențele mele, strânse pe terenul învățământului primar german, în timpul cel scurt ce l-am petrecut în Germania. Prin publicarea acestor rânduri am scopul să îmbogățesc cunoștințele iubitorilor mei colegi și pe acest teren, rugându-i că prin munca lor conștientă și stăruitoare să ajute și învățământul țării noastre — care după unire a luat un avânt atât de mare — să ajungă cât mai curând la acest nivel.

*Gh. Tihanyi Iussel.*

*inv. dir.*

## Intuiri de împărțiri în cadrul numerilor 1—50

— Lecție de aritmetică. —

### PLANUL GENERAL

Scopul material: se observe cum se împarte pe obiecte;

Scopul formal: dezvoltarea spiritului de observație;

Metodul: analitic;

Forma: întrebătoare, aflătoare;

Mijloace de intuiție: mașina de calcul și petricele;

Treptele formale: pregătirea și intuiția.

### PLANUL SPECIAL

Pregătirea: Clasa I-a, totul în bănci și ascultă aci. Să-mi iasă la mașina de calcul și să-mi pună de-o parte 30 globurile I. (punc) Treci la lac. (Apoi, chemăm pe mai mulți pentruca să ne convingem dacă cunoșc numerii dela 1 până la 50.) Ce socoteli ați învățat voi? P. Adunarea, scăderea și înmulțirea.

Anunțarea: Așcutați și fiți cu băgare de seamă, că astăzi vom învăța să împărțim.

Predarea : Aci am 30 globurile, și acu să-mi iasă la mașina de calcul I. V. L., și să-mi împartă aceste globurile între ei, dar exact. (copiii împart.) Câte globurile ai ? I. ? 10. Dar tu ? V. 10, și tu Z. 10. Dar toate le ai tu ? I. Nu. Dar toate la cine sunt ? V. la I. Z. și la mine. Adică la câți ? I. La trei. Și tu a câtea parte o ai ? V. ? a treia parte. Dar tu I. tot a treia : și tu ? tot a treia. Cât face a treia parte din 30 globurile ? Z. 10. Treceți la loc. Aci am 40 de globurile, și să-mi iasă să-mi facă din ele 4 părți egale. A. (Face). Cuprinde mi între mâni a 4-a parte. (face.) Câte ai cuprins în mână ? 10. Cât e a 4-a parte din 40 ? A. 10. Treci la loc. (Facem asemenea și cu 50.) Apoi : Aci am 35 globurile și să mi-le, împartă în 7 părți egale D. (face). Cât e 7-a parte din 35 ? D. 5. Treci la loc. Cum am aflat că a 7-a parte din 35 e 5 ? (Spun elevii.) Aci am 48 globurile și să vină să mi-le împartă în 2 părți H. (face). A câtea parte o ai tu ? a 2-a Să vină L. și să-mi ia tot a 2-a parte (face). Cât aveți fiecare ? 24. Tu a câtea parte din 48 o ai ? L. A doua. Cât e a 2-a parte din 48 C ? 24. — Bine.

(Le împarte câte 50 petricele.) Acu puneți fiecare câte 39 petricele de o parte. (Băieții fac iar propunătorul fi conduce arătându-le cum să împartă cu mai mare ușurință, punând cele 3 zeci de-o parte, iar restul de 9 împărțindu-l în 3 și făcând un total de 13.)

(Se mai fac câteva exerciții de acest fel cu numerii : 48, 50, 35, 25 etc.)

*Zaharie Pop.*



## Pagini de literatură.

### Cununa care sângeră

Suntem săraci

(Continuare)

Am stat mult timp cu privirile pierdute în gol. Lacrimile mi-atârnav grele... Unele alunecau la pământ fărîmându-se în mici cioburi de cristal. Nu puteam plânge. Era ceva care mă ținea, mă ținea legat. Câteva raze de soare furișate printre norii negri, vaporosi, se frângeau până lângă mine... Păreau fire de boiangic resfirate dintr'un ghem galben, aruncat printre nouri. Tăcerea mocnia greoaie — apăsătoare.

De mi-aș fi ridicat un braț — presimțiam că m'aș lovi de ceva invizibil, tare... Nu-mi deslușiam nici gândurile: mi-alunecau prin minte ca frânturi de fulgere sclipitoare cari nu lasă în urmă decât întuneric. Mă căsniam să desprind din complexul întrebărilor — o rază curată — un fir de lumină.

Dacă l'aș fi găsit m'aș fi acățat de el îndărătnic: naufragiat care își pune nădejdea scăpării într'un pai pe care așteaptă să-l vadă trecând.

Eram o scoică de mare — svârlită pe maluri și în care auie nelămurit, bizar tot hăul apelor profunde. Cineva mă ținea în palmele sale și asculta — cu urechea plecată asupra mea cum vuie în mine tumultul imens... tumult împlejit cu vagi relipiri de infinit.

Simțirea mi-se topia... și rămâneam atârnat la întâmplare între degetele lui — gata să recad în vâlmășagul frământător al valurilor.

Umbra se lăsă iarăș — strivind cele câteva raze. Un tunet înfundat — abia auzit — prevestia ploaie. Mușcatele din fereastră se veștigiseră... Smulsei o frunză pe care o fărîmai între buze... Gustul amariu îmi pătrunse trupul, răscolindu-mi fiori.

»Ce sunt eu acum — gândi — decât o frunză?... Mă poartă vânturile... mă bat de pretutindeni... mă fărîmă... până îmi va spulbera rămășițele uscate«.

Tu, frunză strivită între buzele mele... Cine este cel care să guste amarul pe care-l port acum? — Să măucidă între buzele lui...!

\* \* \*

Singurătate, te urăsc. — Tu mi-ai fost dușmanul de totdeauna. — Tu mi-ai întărit sufletul, mi-l'ai călit pentru ca mai prăbușitoare să-i fie căderea.

M'ai înarmat cu lancea nădejzii pentru ca s'o văd de-a-tâtea ori ruptă și aruncată la picioare-mi. — M'ai acoperit cu scutul încrederii pentru ca să pătrundă mai vii prin el săgețile înveninate... Odaia mea — scobită ca o peșteră în sânul tău, mi-ai încărcat-o cu pustiu să pot simți mai adânc neputința mea...

Uream lumea — lumea cu patimile și durerile sale.

\* \* \*

Ploua... șuvițele de apă cădeau dese, învolburându-se prin aer. Am eșit afară pe prispă. Ploaie putredă de toamnă... Ai impresia că norii muceziți își storc veninul ca niște bureți târzii... Ploi cari scobesc pământul dar nu mai revarsă viață... Stropii lor strivesc, fărîmă cu gândul pismaș de a irosi totul.

Toate mocnesc sub povara lor, sub luciul înfrigorat câte le acoperă. Pe drum curg pâraie turburi... Altfădată când ploaia îmi desfăcea sufletul să prind în el ca într'un potir strop de viață nouă. Il întindeam în potopul apei și-l lăsam să-l ploaie. Să-l ploaie în liniște ca pe-o corolă desfăcută. Și picurii pătrundeau în el, se infiltrau prin toate fibrele-i primenindu-l. Creștea îndrăzneț, tare ca un trandafir primăvărat. Astăzi mi-l ascund. Ploaia îl înspăimântă... Ca un copil fricos se ferește, trăgând peste el văluri de amintiri.

Ploaia asta rece de toamnă, ou ascuțișul de oțel îl taie, îl înecă...

\* \* \*

Toamna, prințesă în doliu... pe cine plânge de-i curg lacrimile neconținut?... Brăul mohorit care îi încingea trupul s'a destrămat de vânturi. Sandalele de aur i-s'au ros. Cununa de pe frunte i-a ruginit... Toamna — fecioară bolnavă — nu-mai atunci o înțelegi când plouă... când plânge pe ruinele vieții răvășite. — Ochii-i mari nimbați de lacrimi, brațele veștede ca două ramuri, buze spălăcite, neviolat de sărutări,

obraji tari, lucioși ca oglinda spălată mereu, părul îi arde ca o torță inflăcărată pe care nici apa, nici vânturile nu o pot stinge. . . Toamna — fecioară bolnavă de iubire neîmpărtășită, de mândrie regală.

Toamna — prințesă în doliu — plânge moartea mirelui, pe care nu l'a văzut niciodată.

— Ascunde-te — suflete — sub vălurile tale să nu te pătrundă săgeata privirilor ei.

\* \* \*

Mi-adusei aminte că nu mâncasem nimic. Am luat o felie de pâine uscată. . . De câțva timp îmi pierise pofta mănăcii. Ronțaiam pâinea încet. . .

Intunericul începea să-și întindă plasele mari. Venia iarăș noaptea. . . o noapte neagră cu ploaie și frig. S'apropia invizibil. . . pătrundea în odaie ștergând colorile zilei.

Îmi pătrundea în suflet — ca o năvală din fața căreia înzădar fugi: Ploaia plescăia în geam — ca niște vârfuri tari și dese de bici. S'auzia vântul cutreerând pe-afară. Aprinsei lampa. Flacăra ei ardea potolit — răștrângându-și potopul razelor. Desfăcui pătul. Câtă tristeță înfloria din cutele plapumei împăturate. . . Isvora din ele ca un pustiu. . . Din fiecare ungher se înălțau par'că umbre sure, fantastice. . . Când eram copil simțiam o plăcere să ma joc cu umbra mea reflectată pe perete. M'aplecăm spre ea. . . cercam s'o prind și mă minunam de mimica cu care mă imita. — Acum mă înspăimântă. . . Un spectru pus înainte-mi ca o veșnică mărturie a vremelniceii mele, — o fotografie fidelă a ceea ce sunt.

De unde mi-au venit atâtea gânduri: lumină cari cearcă să străpungă întunericul? . . . Zadarnic. — Ochiu îmi rămân fixi spre tavan, de unde aud cum cad fire de nisip. Mama îmi spunea tot în copilărie (o, frumoasa, dulcea mea copilărie!), că duhurile morților se reîntorc câteodată pe la locurile părăsite. . . Ce duhuri au venit în seara asta să-și culeagă amintirile. . . Cine a mai trăit aici de vine să se recaute?

Afară plouă. . . plouă. . .

(Va urma.)

*George Popovici.*

## Note și Observări.

### Pregătirea și înaintarea învățătorilor.

Școala normală are datoria să dea elevilor săi cea mai bună pregătire generală și profesională, ca viitorii învățători să poată realiza toate speranțele puse în ei pe teren școlar și cultural. Și trebuie să recunoaștem, că școlile normale deși se luptă cu multă greutate și piedeci, se nizuiesc să satisfacă acestui apostolat. Dar pe lângă toată truda depusă nu pot și nu vor putea obține nici în viitor maximul ce li se cere, cum nu pot nici alte institute de învățământ. Cauzele, dintre cari voiu aminti unele, sunt multe și greu de delăturat. Timpul de studiu actual de 6 ani este prea scurt în raport cu multele obiecte și cunoștințe, ce trebuie să predea. Elevii sunt și ei prea încărcăți cu material și ore ca să poată aprofunda și asimila tot ce li se cere. Rezultatul final e, că pe când ies în viață, ori câte cunoștințe ar avea, înșiși elevii ajung la convingerea, că nu sunt suficiente. Ele trebuie întregite și înprospătate chiar și în cazul când școala le ar fi dat totul, altfel incetul cu incetul dispar și cele avute. Este știut, că aici numai două căi sunt: una de progres și alta de regres. Depinde de noi pe care să mergem.

Ca să putem progresa și ținea pas cu timpul, trebuie să ne întregim cunoștințele pe *cale autodidactică*. Aceasta se face prin cetirea și studierea scrierilor și revistelor de specialitate, ascultarea diferitelor cursuri de perfecționare, conferințe, discuții cu colegii la diferite ocaziuni și prin comunicarea ideilor noastre în scris și prin graiu viu.

Se impune întrebarea, că pentru ce trebuie să ne întregim și lărgim cercul de cunoștințe pe *cale autodidactică*? Sunt mai multe motive, dintre cari amintesc numai două, amândouă de ordin pur utilitar. Întâi fiindcă cu cât vom avea mai multe cunoștințe, cu atât mai bine și cu mai puțină trudă vom putea face un învățământ mai bun și depune o muncă mai folositoare, și al doilea, ca să putem înainta în posturi mai bune și în administrația școlară. Dacă în trecut s'au putut obține în învățământ situații bune fără a avea o pregătire și activi-

tate mai aleasă, este explicabil prin faptul, că în lipsa de oameni nu se puteau face selecționările cuvenite, ci trebuia să ne folosim de oameni așa cum îi aveam. În viitor însă când vom avea oameni destui pe toate terenele vieții publice, se vor schimba lucrurile și vor fi preferiți cei mai bine pregătiți, mai destoinici și activi.

Pe când cea mai mare parte a învățătorilor din județul nostru nu dă nici o importanță acestei chestiuni, învățătorii din alte părți se pregătesc și studiază pe cale autodidactică ca să poată lua luptă pentru înaintare cu mai multe șanse de reușită.

Dacă vom prezista și mai departe în pasivitatea de azi ne vom trezi, că ni se vor lua de către cei prevăzători situațiile mai bune din învățământ și administrația școlară, iar noi băștinașii, va trebui să ne mulțumim, cu ce va rămânea pe urma lor. Situația noastră în loc să se îndrepte se va înrăutăți și mai mult din propria noastră vină. Atunci zădarnic ne vom căi, va fi prea târziu.

Până când mai avem timp suficient să ne punem pe lucru, ca să putem preîntâmpina situația grea, ce ne stau în perspectivă. Să ne însemnăm bine, că numai prin muncă și sârguință ne putem valida.

*I. Mango.*

---

## Politica culturii

— Conferința dlui prof. Ștefănescu-Goangă. —

Cultura — spune conferențiarul — pentruca să se poată întăpâni într'o țară are nevoie de anumite mijloace. Aceste mijloace sau mai bine zis elemente de existență ale culturii ar fi: producerea culturii, răspândirea, unificarea și intensificarea ei.

Producerea culturii este în raport strâns cu capacitatea nativă a individului și a poporului din care face parte acest individ. Ea odată produsă trebuie să dea o educație adaptată pe deplin aptitudinilor individuale și să-și creieze un mediu social favorabil intențiilor pe cari le urmărește.

În orice țară civilizată, cultura se produce azi în mod necesar în urma obligativității și gratuității învățământului primar. Fiecare copil al națiunii are dreptul de a fi educat conform firei sale; școala este prin urmare adaptată. În Austria

s'a și legiferat în această privință, permițându-se elevilor mai superiori să termine programul școlar de 8 ani în decurs de 5 ani. S'au creat în schimb și școli pentru elevii mai înapoiați,

În orice școală din Apus gradajia în clasificare se face până la 14 ani după capacitate, iar dela această etate în sus se ia în considerare mai mult partea calitativă.

Peste tot în scolile secundare se întâlnește o bogată ramificare în școli profesionale și școli de natură teoretică. În Apus inaugurarea unui noui școli nu se face după bunul plac al ministerului instrucțiunii, ci după consultarea pieței muncii. La noi nu se ține seama nici măcar de necesitățile regionale. Astfel d. ex. județul Hunedoara are 4 licee pe când alte județe nu au decât unul. Numai așa se poate explica cum în raport cu populația țării România are cel mai mare număr de studenți. Căci în timp ce Germania are la un milion de locuitori 1000 studenți, România are 2000. Adăogați la aceasta că analfabeții la germani sunt 0.04%, pe când la noi 64% și veți vedea că suntem în preajma unui proletariat intelectual.

Deaceea azi când Statul cheltuiește anual 100 milioane lei ca ajutor pentru studenți și licee, s'ar impune ca printre cei veniți la școală să se facă o selecțiune mai îngrijită.

În Occident un băiat incapabil, oricât de bogat ar fi părinții lui, nu este primit în școlile secundare.

Cultura însă trebuie să răspândită. Atât în legătură cu școala, cât și în afară de școală, această răspândire a ei trebuie să însemneze o adevărată trăire de cultură. Și aceasta se va putea face: prin conferințe, prin broșuri de popularizare și biblioteci populare, prin expoziții ambulante de cărți, prin teatru și prin forul cel mai competent: prin Universitate care va avea rolul de a face din studenți, misionari conștienți ai culturii. Nu se poate neglija însă nici rolul pe care l-ar putea avea biserica în răspândirea culturii.

De o mare importanță este și organizarea în unitate națională a culturii. În serviciul acestei acțiuni nimic nu poate fi mai de folos decât o intensă circulație în interiorul țării. Deaceea cu drept cuvânt s'a spus că unitatea noastră de limbă nu s'a păstrat atât în virtutea instinctului de conservare națională, ci mai mult prin influența vieții de păstori nomazi pe care au trăit-o totdeauna o seamă de români.

Patrimoniul cultural moștenit dela generațiile trecute nu este însă de ajuns pentru noi cei de azi. Deaceea cultura reclamă o permanentă intensificare. Și această intensificare nu se poate realiza decât prin oameni aleși sprijiniți de întreaga națiune. Căci sunt greutăți pe cari nu le poate rezolva masa, oricât de deșteaptă ar fi ea, ci numai capete luminate și instituții bine amenajate cu mijloace de investigație.



## Administrația școlară.

### XXIII.

## Probleme actuale de interes general.

1. *Gestiunile trimestriale.* — 2. *Plata sporului de 50%*
3. *Strămutarea elevelor dela o școală la alta.*
4. *Elevii ucenici.*

1. Plecând din considerentele relevate în numărul precedent al revistei noastre, privitoare la administrarea averilor școlare, și în dorința categorică și ireductibilă de-a remedia lacunele semnalate în jurul administrației fondurilor școlare și-a evita *perturbațiunile bugetare* în cursul unui exercițiu, încă acum 4 ani am introdus un *sistem propriu* în gestiunea comitetelor școlare, prin centralizarea datelor despre mișcarea fondurilor trimestriale. Acest sistem simplu și foarte expeditiv constituie o parte esențială în gestionare.

Prin verificarea bilanșurilor trimestriale, Comitetul școlar județean are latitudinea și posibilitatea să intervină imediat pentru delăturarea eventualelor abateri dela prevederile bugetare și va putea lua măsurile necesare, ce se impun, când autoritățile comunale nu-și indeplinesc — așa cum trebuie — îndatoririle legale față de școală. Din borderourile — tip No. 3 și 6 se evidențiază deci întreagă mișcarea fondurilor, excludând ori și ce altă corespondență în aceasta materie. Directorul școlar — în calitate de secretar al comitetului școlar — este scutit de rapoarte și reclamațiuni contra primăriei și notarului, pentru neexecutarea bugetului școlar. E pus astfel la adăpostul multor conflicte personale, ce de regulă rezultă pe urma acestor insinuări.

Operațiunea în sine servește un scop dublu: arată situația fondurilor la sfârșitul fiecărui trimestru și risipește obstacolele și lacunele din gestiune chiar în cursul exercițiului financiar, cea ce nu s'ar putea face după închiderea

anului financiar, în baza contului de gestiune general.

În rezumat: bilanțurile (conturile) trimestriale formează regulatorul întregii gestiuni școlare.

*Este deci o datorie primordială a tuturor comitetelor școlare să înainteze în prima zi a fiecărui trimestru (1 Apr. 1 Iulie și 1 Oct.) Comitetului școlar județean, borderourile Nr. 3 și 6 de mișcarea fondurilor din trimestrul expirat.*

Se înțelege dela sine, că la aceste borderouri nu se anexează acte justificative.

2. Se știe că, sporul de 50% acordat conform art. 159 din lege nu se ordonanțează pe statele lunare colective, ci pe state separate direct din partea Onor. Minister la numele Revizoratului școlar, de unde urmează să se distribuie celor în drept. Pentru acest spor nu se pot elibera deci chitanțele obicinuite, în baza cărora să se poată plăti drepturile la percepțiile fiscale. Ca să se poată ridica suma ordonanțată dela Administrația financiară, Revizoratul școlar trebuie să anexeze la ordonanța de plată, statul semnat de toți învățătorii interesați sau chitanțe individuale.

Pentru delăturarea acestor dificultăți și accelărarea operațiunilor de plata acestor retribuțiuni — deși neînsemnate — învățătorii interesați vor înainta *imediat* revizoratului școlar chitanțe lunare de acest spor, deodată pe lunile Martie—Aug. a. c. conform chitanței de pe luna Februarie.

3. (*Sch. A. în M.*) Dacă eleva amintită, fiind în perioada obligativității școlare, a părăsit comuna împreună cu părinții săi, nu mai e supusă obligativității școlare în comuna DVs.

În cazul acesta trebuie să anunțați numai decât Direcțiunea școlară din localitatea unde s'a stabilit, înaintându-i prin „Adeverința de permutare” și situația școlară ce-a avut-o la DVs.

Dacă însă părinții nu și-au strămutat domiciliul, eleva rămâne supusă obligativității școlare în comuna DVs. aplicându-i-se sancțiunile legale, în caz de nefrecventarea cursurilor.

Elevii numai în cazurile și cu îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 38 din Regulament pot trece la alte școli.

4. (*Gl. T. I în Ur.*) Copiii în vârstă obligativității

școlare, dacă au terminat IV. clase primare pot fi angajați ca ucenici.

În timpul uceniei sunt scutiți dela frecventarea cursului primar. Vor fi supuși însă la frecventarea școlii de ucenici. Dacă însă în localitate nu funcționează școală de ucenici, credem de potrivit ca elevii ucenici să frecventeze tot timpul uceniei cursurile de adulți, secțiunea adulților cari au terminat 4 cl. și doresc a da examenul de absolvire, conform art. 140 din Regulamentul pentru aplicarea legii învățământului primar.

În cursurile aceste vor primi cunoștințele din cursul complementar — fie chiar în mod mai sumar — astfel, ca la terminarea uceniei să poată da examenul de absolvire al cursului primar.

*D. Mărgineanu*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Dacă între oameni nu ar fi înegalitate, în lume ar lipsi îndemnul spre virtuți mai înalte și spre plăceri mai nobile.*

RUGGERO BONGHI.

*Scrieți injuriile pe nisip, săpați binefacerea în marmoră.*

BOISTE.

*Modestia este o calitate care de regulă însoțește meritul real; ea atrage toate inimile, pentru că nimic nu e mai respingător decât presumpțiunea.*

CHESTERFIELD.

*Modestia e cea mai amabilă dintre calitățile omului superior; ea nu exclude o dreaptă mândrie, care îi servă ca mazăre în contra propriilor slăbiciuni și ca mângâiere în nenorocire.*

SISMONDI.

*Lași mor de nenumerate ori înainte de a fi murit; eroii gustă o singură dată moartea.*

SHAKESPEARE.

*Omul prudent poate conduce un stat; dar numai un entusiast îl poate regenera sau — ruina.*

BULWER.



# Ș T I R I



— **Inspecție școlară.** Dl. Inspector Șef, Gheorghe Bota în 28 și 29 Februarie a. c. a inspectat școlile secundare din localitate și școala de arte și meserii din Cehul-Silv.

— **Reforma învățământului secundar.** În Ministerul Instrucțiunii s'a terminat redactarea proiectului de reformă în învățământului secundar și în scurt timp va fi depus în parlament pentru dezbateră.

— **Căsătorii.** Anunțăm cu bucurie căsătoria colaboratorilor noștri, dl Grațian *Capătă* cu Dșoara Cornelia *Dobrin* și Dl Nicolae *Nistor* cu Dșoara Maria *Oțoiu*. — Să fie într'un ceas bun și cu noroc!

— **Imprimare școlare** Revizoratul școlar a primit dela Minister imprimare școlare de tot soiul pentru anul școlar viitor. Distribuirea lor se va face în cursul verii contra unei taxe de 30 Lei, cheltueli de transport achitate de către Revizorat. *Mg.*

— **M. Sa Regele Mihai I.** Dacă nu putem spune încă fapte mari din viața Regelui nostru-copil, putem totuși să dăm din când în când scene pline de drăgălășenie din viața Suveranului nostru. Scenele acestea îl fac să fie prea simpatice tuturor cetățenilor țării noastre

M. Sa Regina Serbiei a venit săptămâna trecută la Curtea noastră, însoțită de cei doi

prinți sârbi, amândoi copii. La sosirea în gară s'a întâmplat următoarea scenă:

Regele Mihai a îmbrățișat frumos pe vărul său Petre-Dușan — apoi luând o atitudine marțială a făcut salutul militar.

Prințul Petro a făcut ochi mari, s'a roșit, intimidat de această solemnitate neprevăzută...

— De ce nu mă saluți, vere Petre? a întrebat Mihai.

Și cum oaspetele său nu știa ce să facă, foarte gentil regele s'a apropiat de dânsul, i-a luat brațul — și i-a dat cea dintâi lecție de salut militar.

Apoi bucuros l'a luat de mână ducându-l către automobil: — Acum aidem acasă să ne jucăm!...

— **Conferințele „Astrei“ la Zălau.** Am anunțat în unul din numerii trecuți al revistei noastre că desp. contral județ al „Astrei“ din Sălaj aranjează un ciclu de conferințe în orașul Zălau. Seria conferințelor a fost începută prin conferința ținută în 29 Febr. de dl insp. școlar Gh. Bota, despre care ne ocupăm mai jos. În cele ce urmează dăm programul conferințelor ce se vor mai ținea:

4 *Martie*, „Dunărea“ și importanța ei economică“ de dl V. Meruțiu, prof. univ.

11 *Martie*, „Radiofonia“ de dl Dr. E. Michalcea, prim-medie județean.

18 *Martie*, „Acțiunea Ro-

thermere" de dl S. Dragomir profesor universitar.

25 Martie, „Atavismul“ de dl Cornel Pop, directorul șc. normale.

1 Aprilie, „Romanitatea limbii noastre“ de dl S. Pușcariu, prof. univ.

8 Aprilie, „Poezia modernă românească“ de dl L. Ghergariu, dir. liceului de stat.

29 Aprilie, „Benito Mussolini“ de dl Dr. I. Ossian, prefectul județului Sălaj.

Conferințele se vor ținea în sala mare a Restaurantului Ridval la datele anunțate, seara la ora 9. Intrarea este liberă.

Nădăduim că publicul nostru dornic de cultură va participa în număr cât mai mare la aceste conferințe, a căror scop este pur cultural.

**Sufletul Românesc.** Conferința dlui Gh. Bota. Miercuri, în 29 Februarie, s'a început seria de conferințe aranjate de „Astra“ în orașul Zălau prin conferința dlui Gh. Bota, inspectorul Reg II școlare, care a vorbit despre „Sufletul românesc“.

Conferențiarul, un bun și erudit psiholog și un apreciat scriitor, a arătat în conferința sa greșelile și calitățile sufletului poporului nostru. A insistat mai mult asupra greșelilor, îndemnând pe ascultători la îndreptare. A motivat printre altele nevoia acestei îndreptări prin faptul că rolul nostru aici la orientul Europei este foarte mare și avem datoria să premărgem cu exemplul bun generației care ne urmează, pentru a face din neamul nostru un neam de rangul întâiu.

În partea a doua a conferinței a vorbit despre calitățile sufletului românesc, cari sunt aceleași în toate părțile locuite de români. Unificarea sufletească e făcută. Ea trebuie numai modulată.

Conferința dlui Gh. Bota a decurs într'o atmosferă plină de veselie. Publicul a rămas plăcut impresionat de cele auzite. Cu toate că a participat un număr destul de mare, totuși ar fi putut fi și mai mulți. Să nu fie cu supărare, dar pe mulți preinși intelectuali din orașul nostru ar mai încăpea câteva cunoștințe.

Noi, cei ce am ascultat conferința dlui inspector Gh. Bota, îi mulțumim pentru oboseală și pentru ceace ne-a spus și dorim să-l vedem în mijlocul nostru cât mai des. Gh.

— **Anulare de numiri.** Înalta Regența cu decretul de data 10 Ianuarie 1928 anulează numirea cu titlu eofinitiv a învățătorilor Mihai Câmpu din Bodia, Valeria Lobontui din Șimleu și Florica Hidan din Măeriște, din motivul, că la 1 Martie 1927 nu aveau 3 sau 2 ani de funcționare efectivă ca învățători cu titlu provizoriu în inv. primar rural conform art. 118 și 159 din legea inv. primar.

— **Limba de predare la școla rom. cat. din Șimleu.** Onor. Minister cu ordinul Nr. 14.436—1928 a dispus introducerea libei române ca limbă de predare la școala confes. rom. ca. din Șimleu cu începere de 1. Sept. 1928.



## PARTEA OFICIALĂ



*In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autoritaților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autoritaților școlare subalterne este, ca înduta după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștient, în cel mai scurt timp.*

### **Revizoratul școlar al județului Sălaj.**

No. 675—1928.

*Inscrierea elevilor în școlile confes. minoritare.*

Cu decizia No. 13502—1928, On. Minister al Instr. a aprobat, ca elevii cu aceeași limbă maternă ca și limba de predare a școlii pot frecventa ori care școală indiferent de religie. În consecință la școlile confes. ref. pot frecventa și și elevi de religiunea rom. cat. și invers.

Zălau, la 6 Martie 1928.

No. 875—1928.

*Durata cursurilor la școlile de adulți în anul școlar 1927—1928.*

On. Minister al Instr. Dir. Gen. a Inv. primar cu ordinul No. 89143—1927, din 23 Februarie 1928, a aprobat ca în comunele urbane, data începerii cursurilor de adulți să fie la 1 Octomvrie iar în comunele rurale data de 15 Noemvrie prevăzută la art. 80 din lege și art. 136 din reg. În acelaș timp având în vedere pe de o parte că lucrările agricole care în cele mai multe părți ale țării reclamă munca adulților, iar pe de altă că în luna Iulie se țin examenele elevilor de curs primar, data încheierii cursurilor de adulți se fixează ia Mai, iar la examinarea adulților care vor fi terminat materiile prevăzute în programa pentru secția II a știutorilor de carte, să se facă începând cu prima Duminecă a lunii Mai, după normele stabilite prin decizia Ministerială No. 70476.

Zălau, la 2 Martie 1928.

No. 876—1928.

*Cereri pentru înaintare la gradul I.*

Comunicăm în copie ordinul On. Inspectorat școlar cu No. 1917—1928, pentru știre și conformare.

«Domnule Revizor, Vă facem cunoscut, că Ministerul cu ord. No. 2122, din 23 Februarie 1928, având în vedere dificultățile ce întâmpină cu cercetarea situației învățătorilor cari cer înaintarea la Gr. I pentru motivuli, că nu înaintează acte suficiente pe baza cărora li se poată verifica drepturile a dispus următoarele : Candidații la înaintarea de gr. I vor înainta odată cu cererea de înscriere, pe lângă memoriul de activitate școlară și extra școlară și toate copiile de pe procesele verbale de inspecție făcută în timpul, stagiului — toate vizate de direcția școlii și revizoratul școlar respectiv. Revizoratul școlar va da deasemenea o dovadă în care se va arăta :

a) La ce școală a funcționat candidatul în timpul stagiului și cât timp la fiecare școală.

b) Ce procese verbale a vizat dela fiecare școală.

c) Se menționeze că învățătorul candidat nu mai are alte procese verbale de inspecție în timpul stagiului.

Dacă învățătorul a funcționat în timpul stagiului în mai multe județe, va înainta asemenea dovezi și copii dela fiecare din revizorii respectivi. Vă rugăm deci a face ca acest ordin să fie adus la cunoștința celor interesați, cunoscând, că în caz de neconformare cererile vor fi respinse. Se va publica și în foaia oficială. Inspector șef: ss. G. Bora. Șeful serviciului: ss. C. Bunea.»

Zălau, la 7 Martie 1928.

No. 938—1928.

*Recomandarea cărților „Culturii naționale.”*

Comunicăm în copie ordinul On. Inspectorat școlar No. 1833—1928, spre conformare.

Domnule Revizor, Vă comunicăm în copie ord. Min. Instr. Dir. Gen. a inv. primar No. 1232—1928, spre știre și conformare :

«În conformitate cu rezoluția Dlui Ministru, pusă pe temeiul No. 12325—1928, din 30 Ianuarie, vă facem cunoscut, că s'a aprobat să se recomande comitele școlare din acea regiune, pentru formare de bibliotecă. lucrările de valoare a

scriitorilor noștri distinși, pentru propaganda culturală. Aceste lucrări sunt tipărite de «Cultura națională» și se vând în condițiuni lesnicioase de plată. Aducându-Vă la cunoștință cele de mai sus, -vă rugăm să puneți în vedere membrilor corp. did. și com. școl. din acea regiune ca să se adreseze Culturii Naționale din București str. Doamnei No. 1 pentru trimiterea catalogului de lucrările tipărite și condițiunile de plată. Director General: ss. Ghifescu. -- Acest ord. se va comunica în foaia școl. jud. DVs. Inspector șef! ss. G. Bota. Șeful serviciului; ss. Pop.»

Zălau, la 7 Martie 1928.

Rev. școlar: I. MANGO.

### Comitetul școlar județean al jud. Sălaj

No. 600—1928.

*Gestiunile trimestriale.*

**TERMEN 1 APRILIE 1928.**

Punem în vedere tuturor comitetelor școlare de pe lângă școlile primare de stat și grădinile de copii, ca în ziua de 1 Aprilie a. c. să înainteze Comitetului școlar județean în câte un exemplar borderourile tip. No. 3 și 6 despre gestiunile (încasări și plăți) efectuate de comitetele școlare în trimestrul prim. (1 Ianuarie—1 Aprilie 1928.)

*Dacă Comitetul școlar în acest interval n'a făcut nici o operațiune, va înainta raport **négativ** (fără anexarea imprimatelor).*

Asemenea se va proceda în primazi a fiecărui trimestru, înaintându-se borderourile trimestriale despre operațiunile din trimestrul expirat.

Dorim foarte mult ca, în aceasta chestiune să nu iim necesități a mai reveni, ci d-nii secretari ai comitetelor școlare execute dispozițiunile acestui ordin întocmai, cu punctualitatea cea mai riguroasă,

Zălau, la 13 Martie 1928.

Prefect-Președ.:  
(ss.) Dr. i. OSSIAN.

Contabil:  
(ss.) D. MĂRGINEANU.